

PATVIRTINTA
Prezidento Jono Žemaičio gimnazijos
direktoriaus 2017 m. rugsėjo 12 d.
įsakymu Nr. V1-158

SMURTO PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO PREZIDENTO JONO ŽEMAIČIO GIMNAZIJOJE TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Prezidento Jono Žemaičio gimnazijos (toliau–gimnazija) smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo gimnazijoje tvarkos aprašas (toliau–aprašas) parengtas vadovaujantis Smurto prevencijos įgyvendinimo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo Nr. I-1489 1, 2, 19, 23, 43, 46, 47, 49, 56, 58, 59 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 23¹, 23² straipsniais įstatymu, Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 2, 6, 10, 49, 56, 57 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 21 straipsniu įstatymu, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. rugpjūčio 28 d. įsakymu Nr. V-1268 „Dėl pritarimo rekomendacijoms dėl poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams“, kitais įstatymų įgyvendinamais teisės aktais.

2. Aprašo paskirtis – padėti gimnazijos administracijai, pagalbos specialistams, klasės vadovams, mokytojams užtikrinti psichologiškai, dvasiškai, fiziškai sveiką ir saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką.

3. Aprašas nustato smurto stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą gimnazijoje.

4. Aprašo tikslas - siekiant ugdyti pozityvų gimnazisto elgesį ir sukurti draugišką bei saugią atmosferą, nustatyti, kokie turi būti daromi veiksmai individualiu, klasės, gimnazijos, šeimos lygmeniu.

5. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

5.1. į smurtą būtina reaguoti nepriklausomai nuo jo turinio (dėl socialinės padėties, lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

5.2. visi gimnazijos bendruomenės nariai reaguoja į smurtą ir patyčias nepriklausomai nuo smurto ir patyčių formos, turinio, lyties, amžiaus, socialinio statuso, religinės ar tautinės priklausomybės ar kitų asmens ypatybių;

5.3. gimnazijoje draudžiama bet kokia smurto forma, nukreipta:

5.3.1. mokinių prieš mokinius;

5.3.2. gimnazijos darbuotojų prieš mokinius, mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus);

5.3.3. mokinių prieš gimnazijos darbuotojus;

5.3.4. vieno gimnazijos darbuotojų prieš kitus darbuotojus;

5.3.5. mokinių tėvų (globėjų, rūpintojų) prieš mokinius, mokytojus.

6. Apraše vartojamos sąvokos:

6.1. **Smurtas** – veikimu ar neveikimu asmeniui daromas tyčinis fizinis, psichinis, seksualinis, ekonominis ar kitas poveikis, dėl kurio asmuo patiria fizinę, materialinę ar neturtinę žalą;

6.2. **Smurtautojas** – asmuo, smurtaujantis artimoje aplinkoje;

6.3. **Smurtą patyręs asmuo** - asmuo, prieš kurį buvo panaudotas smurtas ar tapęs smurto liudininku;

6.4. **Smurto stebėtojas** – asmuo, matęs ar žinantis apie įvykusį smurtą;

6.5. **Smurto prevencija** – nuolatinis procesas, apimantis esamų arba potencialiai galimų problemų identifikavimą, tinkamų priemonių joms spręsti parinkimą ir vykdymą, poveikio įsivertinimą ir tolesnių veiksmų planavimą;

6.6. **Smurto intervencija** – pedagogų, pagalbos mokiniui specialistų, administracijos atstovų, kitų gimnazijos darbuotojų, mokinių ir jų tėvų (globėjų, rūpintojų) koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto stabdymą bei teikiamos pagalbos priemonių visumą;

6.7. **Smurto formos:**

6.7.1. **fizinis smurtas** – tiesioginiai ar netiesioginiai tyčiniai fiziniai veiksmai prieš asmenį, taip pat fizinės bausmės, sukeliantys asmeniui skausmą, darantys žalą arba keliantys pavojų jo gyvybei, sveikatai, raidai ar žalą garbei ir orumui;

6.7.2. **psichologinis smurtas** – nuolatinis asmens teisės į individualumą pažeidinėjimas, asmens žeminimas, patyčios, gąsdinimas, būtinos asmens raidai veiklos trikdymas, asocialaus elgesio skatinimas ar kitokia nefizinio kontakto elgsena, darantys žalą arba keliantys pavojų asmens gyvybei, sveikatai, raidai ar žalą garbei ir orumui;

6.7.3. **seksualinis smurtas** – seksualiniai veiksmai su vaiku, kuris pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatas nėra sulaukęs amžiaus, nuo kurio seksualiniai veiksmai su juo neužtraukia baudžiamosios atsakomybės, arba seksualiniai veiksmai su asmeniu, kai naudojama prievarta, jėga ar grasinama arba piktnaudžiaujama pasitikėjimu, valdžia ar įtaka asmeniui, taip pat ir šeimoje, arba piktnaudžiaujama itin pažeidžiama asmens padėtimi, ypač dėl jo psichinės ar fizinės negalios ar priklausomumo; taip pat asmens išnaudojimas prostitucijos, pornografijos tikslams, verbavimas, pornografijos rodymas, vaikų tvirkinimas arba kitos asmenų seksualinio išnaudojimo formos;

6.7.4. **patyčios** – psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės kitam asmeniui daromi tyčiniai pasikartojantys veiksmai, kuriais siekiama pažeminti jo reputaciją ar orumą, jį įžeisti, įskaudinti ar kitaip sukelti jam psichologinę ar fizinę žalą;

6.7.5. **patyčios kibernetinėje erdvėje** (elektroninės patyčios) – patyčios iš kito asmens naudojantis informacinėmis technologijoms ir (ar) informacinės visuomenės informavimo priemonėmis, siekiant įbauginti tą asmenį, pakenkti jo reputacijai ar kitokiu būdu jį pažeminti, neatsižvelgiant į tai, ar patyčių informacija siunčiama asmeniškai, ar paskleidžiama neapibrėžtam gavėjų skaičiui;

6.7.6. **vaiko nepriežiūra** – nuolatinis vaikui būtinų fizinių, emocinių ir socialinių poreikių netenkinimas ar aplaidus tenkinimas, darantys žalą ar keliantys pavojų vaiko gyvybei, sveikatai, raidai.

II SKYRIUS SMURTO PREVENCIJA GIMNAZIOJE

7. Smurto prevencija yra svarbi gimnazijos veiklos dalis, kurią vykdant dalyvauja visi gimnazijos bendruomenės nariai.

8. Smurto prevencija ir saugios aplinkos gimnazijoje kūrimas apima gimnazijos veiklą ir valdymą, socialinių bei emocinių mokinių kompetencijų ugdymą, pozityvaus gimnazijos mikroklimato kūrimą, vertybių formavimą ir tėvų (globėjų, rūpintojų) įtraukimą/įsitraukimą.

9. Gimnazijos bendruomenės narių atsakomybės vykdant smurto prevenciją ir užtikrinant saugią aplinką:

9.1. **gimnazijos direktorius** atsako už sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto apraiškomis ir žalingiems įpročiams aplinką gimnazijoje, vadovauja rekomendacijų dėl smurto prevencijos įgyvendinimo gimnazijoje priemonių įgyvendinimui, numato reagavimo į smurtą algoritmą (*Aprašo 1 priedas*);

9.2. **Vaiko gerovės komisija** rūpinasi saugios ir palankios mokiniams aplinkos kūrimu gimnazijoje;

9.3. **kiti gimnazijos darbuotojai** vadovaujami pareigybių aprašuose numatyta atsakomybe už emociškai saugios mokymo(si) aplinkos gimnazijoje puoselėjimą, reaguoja į smurtą ir patyčias vadovaudamiesi šiuo aprašu.

10. Mokinių socialinės ir emocinės kompetencijos ugdomos:

10.1. įgyvendinant nuoseklią ilgalaikę prevencinę programą;

10.2. vykdant neformaliojo vaikų švietimo veiklas, skatinančias bendruomeniškumą, toleranciją, savanorystę, pilietiškumą;

10.3. organizuojant tradicinius renginius.

11. Smurto prevencija ir saugios aplinkos gimnazijoje kūrimas vykdomas nuosekliai:

11.1. Vaiko gerovės komisija, vadovaudamasi gimnazijos veiklos kokybei įsivertinti ir tobulinti skirtais instrumentais ar kitais pasirinktais būdais (apklausa, stebėjimu, pokalbiais ar kt.), reguliariai renka informaciją apie mokymo(si) aplinkos saugumą, gimnazijos bendruomenės narių tarpusavio santykius ir identifikuoja aktualias problemas;

11.2. į identifikuojamų problemų sprendimą įtraukiami visi gimnazijos bendruomenės nariai;

11.3. mokinių tėvai (globėjai, rūpintojai) įtraukiami ir skatinami dalyvauti gimnazijos organizuojamose smurto prevencijos veiklose, konsultacijose smurto prevencijos, saugios aplinkos kūrimo gimnazijoje klausimais.

III SKYRIUS SMURTO INTERVENCIJA GIMNAZIJOJE

12. Visi gimnazijos bendruomenės nariai nepriklausomai nuo smurto dalyvių lyties, amžiaus, socialinio statuso, religinės, tautinės priklausomybės ar kitų asmens ypatybių reaguoja į smurtą ir jį nedelsdami stabdo:

12.1. primena smurtautojui (smurtautojams), kad smurtas gimnazijoje netoleruojamas;

12.2. nutraukia bet kokius smurtavimo veiksmus; esant elektroninėms patyčioms, išsaugo įrodymus. Gali taikyti papildomas poveikio priemones smurtautojui (smurtautojams) (ugdymo vietos pakeitimas, pagrįstų fizinių veiksmų panaudojimas ir kt.);

12.3. jei mokiniui (mokiniam) reikia skubios medicininės ar kitokios pagalbos, smurtą pastebėjęs asmuo (asmenys) kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (visuomenės sveikatos priežiūros specialistą ir kt.) ar institucijas (medicininę pagalbą, policiją).

13. Smurtą pastebėjęs ar patyręs mokinyss kreipiasi į bet kurį gimnazijos darbuotoją, kuriuo pasitiki.

14. Bendruomenės narys, pastebėjęs ar gavęs informaciją apie smurto atvejį:

14.1. nedelsiant informuoja socialinį pedagogą ir kartu su juo, dalyvaujant gimnazijos psichologui, užpildo Pranešimo apie smurto atvejį formą (*Aprašo 2 priedas*); esant elektroninėms patyčioms, perduoda išsaugotus įrodymus;

14.2. Socialinis pedagogas apie smurto atvejį informuoja gimnazijos direktorių (jam nesant direktoriaus pavaduotojui ugdymui);

14.3. direktorius (jam nesant direktoriaus pavaduotojas ugdymui) kartu su socialiniu pedagogu, psichologu ir vaiko gerovės komisijos pirmininku priima sprendimą dėl švietimo pagalbos priemonių taikymo.

15. Socialinis pedagogas:

15.1. užpildytą Pranešimo apie smurto atvejį formą (*Aprašo 2 priedas*) registruoja Smurto

- atvejų registracijos žurnale (*Aprašo 3 priedas*), kuris saugomas socialinio pedagogo kabinete;
- 15.2. apie smurto atvejį informuoja klasės vadovą;
 - 15.3. kartu su psichologu, vaiko gerovės komisijos pirmininku, klasės vadovu imasi spręsti smurto atvejo situaciją;
 - 15.4. inicijuoja pokalbį su smurtą patyrusiu mokiniu (mokiniais), su smurtautoju (smurtautojais);
 - 15.5. esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja Vaiko gerovės komisijos posėdį.
 16. Klasės vadovas, gavęs informaciją apie įtariamą ir / ar įvykusį smurto atvejį:
 - 16.1. bendradarbiauja su pagalbos mokiniui specialistais (socialiniu pedagogu, psichologu);
 - 16.2. tą pačią dieną (vėliausiai – kitą) informuoja smurtą patyrusio mokinio (mokinių) ir smurtavusio (smurtavusių) mokinio (mokinių) tėvus (globėjus, rūpintojus);
 - 16.3. stebi situaciją ir pokyčius.
 17. Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:
 - 17.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais (globėjais, rūpintojais), klase ir kt.), supažindina su to plano nevykdymo pasekmėmis, esant poreikiui veiksmų planą koreguoja;
 - 17.2. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius posėdžius situacijos įvertinimui;
 - 17.3. informuoja gimnazijos direktorių apie esamą situaciją, pokyčius.
 18. Smurtavusiam ir smurtą patyrusiam mokiniui nedelsiant teikiama pirminė psichologinė pagalba. Tolesnės psichologinės pagalbos trukmę smurtavusiam ir smurtą patyrusiam mokiniui, tėvams (globėjams/rūpintojams) nustato psichologas, įvertinęs kiekvieno smurto epizodo aplinkybių visumą ir atsižvelgdamas į švietimo ir mokslo ministro nustatytą psichologinės pagalbos teikimo tvarką.
 19. Įtarus, kad mokinys (mokiniai) smurtą patiria artimoje aplinkoje, bet kuris gimnazijos bendruomenės narys nedelsdamas informuoja direktorių, kuris perduoda informaciją vaiko teisių ir teisėtų interesų apsaugą užtikrinančiai valstybės ar savivaldybės institucijai pagal kompetencijas.
 20. Jei gimnazistas smurtauja prieš mokytoją, švietimo pagalbos specialistą ar kitą gimnazijos darbuotoją, asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs smurtą, informuoja gimnazijos direktorių (direktoriaus pavaduotoją ugdymui), kuris kartu su pagalbos specialistais priima sprendimą dėl poveikio priemonių taikymo.
 21. Administracijos atstovui, mokytojui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui smurtaujant prieš gimnazistą, asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs smurtą, informuoja gimnazijos direktorių (jam nesant direktoriaus pavaduotoją ugdymui), kuris imasi gimnazijos dokumentuose numatytų veiksmų.
 22. Visiems smurto ir patyčių dalyviams pagal individualius poreikius teikiama švietimo pagalbos specialistų (psichologo, socialinio pedagogo) pagalba.

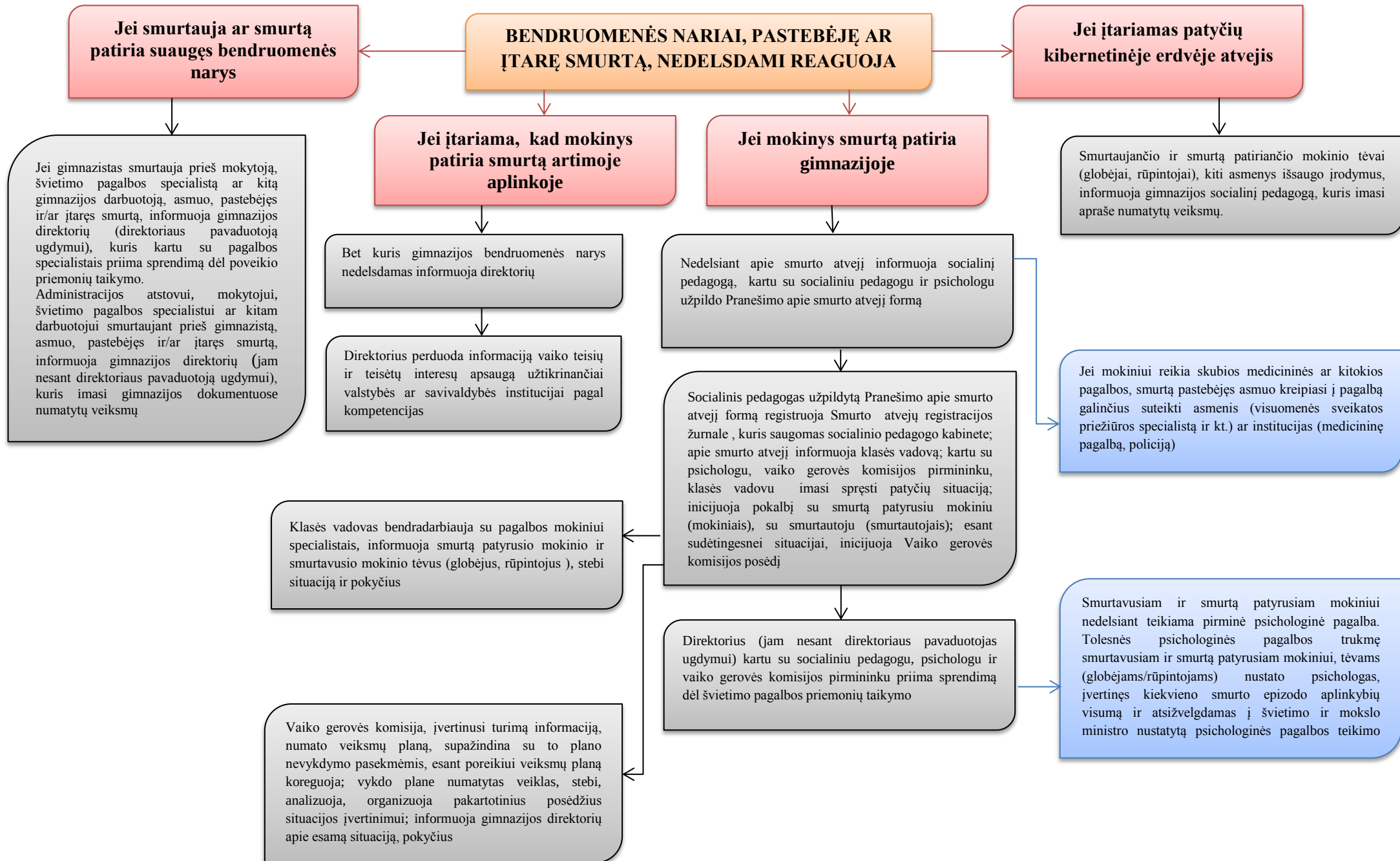
IV SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

23. Su gimnazijos smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašu pasirašytinai supažindinami visi gimnazijos bendruomenės nariai.
 24. Gimnazijos smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas yra skelbiamas gimnazijos internetinėje svetainėje www.raseiniugimnazija.lt.
-

PREZIDENTO JONO ŽEMAIČIO GIMNAZIJOS REAGAVIMO Į SMURTĄ ALGORITMAS

1 priedas

Prezidento Jono Žemaičio gimnazijos
smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo
gimnazijoje tvarkos aprašo
2 priedas

PREZIDENTO JONO ŽEMAIČIO GIMNAZIJA
Pranešimas apie smurto atvejį

_____ Nr. _____
(data) (registracijos žurnale)

1. Bendrieji duomenys

Smurto atvejis įvyko (data, val.)	
Kur įvyko	
Kas pranešė	
Smurto forma (pažymėti, pabraukti)	
☐ Psichologinis: <i>pravardžiavimas, grasinimas, ujamimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas, socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.</i>	
☐ Fizinis: <i>mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir pan.</i>	
☐ Seksualinis: <i>išnaudojimas prostitucijos, pornografijos tikslams, verbavimas, pornografijos rodymas, tvirkinimas ir kitos asmenų seksualinio išnaudojimo formos.</i>	
☐ Patyčios kibernetinėje erdvėje: <i>skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir pan.</i>	
☐ Kita:	

2. Duomenys apie smurto dalyvius:

Asmens, patyrusio smurtą vardas, pavardė (jei mokiny, nurodoma klasė)	
Asmens (-ų), kuris (-ie) smurtavo vardas, pavardė (jei mokiny, nurodoma klasė)	
Asmens (-ų), stebėjusio (-io) smurtą, vardas, pavardė (jei mokiny, nurodoma klasė)	

3. Stebėto įvykio aprašymas

--

15. Atlikti veiksmai po smurtinio įvykio

Sprendimai ir / ar nuobaudos	Tėvų (globėjų, rūpintojų) ir mokinių parašai	Pastabos

Pranešimą užpildė

(Pareigos, vardas pavardė, parašas, data)

Prezidento Jono Žemaičio gimnazijos
smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo
gimnazijoje tvarkos aprašo
3 priedas

SMURTO ATVEJŲ REGISTRACIJOS ŽURNALAS

Eil. Nr.	Data	Smurto forma	Pagrindiniai smurto dalyviai	Pranešimą pateikęs asmuo
